

A zöldfelületek hatása az egészségre

---

dr. Páldy Anna

Szaktanácsadó

NNK fórum 2022. május 25.

Városi zöld felületek támogatása a WHO további szakpolitikájában

Az 5. Környezeti és Egészségügyi Miniszteri Konferencia (Parma, 2010) Nyilatkozatában a Tagállamok kötelezték magukat, hogy 2020-ra minden gyermek számára elérhető lesz az egészséges és biztonságos környezet a mindennapi élet részeként, továbbá, hogy az óvodákba és iskolákba eljuthatnak gyalog és kerékpáron, valamint zöld területekre, ahol játszani és mozogni lehet...”

A WHO-nak a Nemfertőző Betegségek Megelőzése és Kontrollálása Stratégiához (2012-2016) kapcsolódó Megvalósítási Akció Tervében szintén szerepel az egészséget támogató városi környezet kialakítása (WHO 2012)

A modern városi életstílus

- következménye a krónikus stressz, elégtelen mozgás, antropogén eredetű kitétségek
- a városi zöld terek javítják a mentális és fizikai egészséget, csökkentik a megbetegedéseket és a halálozást
- oldják a stresszt, javítják a szociális kapcsolatokat
- lehetőséget biztosítanak a mozgásra
- csökkentik a légszennyezettséget, zajt és a hőmérsékletet

Zöld területek előnyös és hátrányos hatásai

Fizikális egészség

Allergia

Szív-érrendszeri hatás

Sérülések

Halálozási arányok

Elhízás

Terhességi kimenetek

**Vektorok által terjesztett
betegségek**

Mentális egészség

Kognitív funkciók

Depresszió

Pszichológiai jóllét

Stressz

Szociális jóllét

Elszigetelődés

Az élettel való
elégedettség

Életminőség

Egészségügyi egyenlőtlenség

Társadalmilag
meghatározott
egészségügyi különbségek

Térbelileg meghatározott
egészségügyi különbség

A 10 legmagasabb halálozású európai város a zöld felületek elégtelensége miatt

Barboza EP, et al. Green space and mortality in European cities: a health impact assessment study. Lancet Planet Health 2021:e718-e730. doi: 10.1016/S2542-5196(21)00229-1.

Budapest: 12. helyen
Éves elkerülhető halálozás:
Járulékos esetszám
Arány
Halálozás százaléka

746
50/100 000
3,5%

	Impact group (quintile)	City ranking	NDVI level (mean)	Target NDVI	Population below target NDVI (%)	Annual preventable deaths (n; 95% CI)	Annual preventable age-standardised mortality rate (deaths per 100 000 inhabitants; 95% CI)	Annual preventable impact on deaths (%; 95% CI)	Years of life lost (per 100 000 inhabitants; 95% CI)
Brussels (Belgium)	1	5	0.47	0.52	78.5	426 (321-632)	54 (41-80)	5.0% (3.8-7.4)	464 (350-688)
Copenhagen (Denmark; greater city)	1	9	0.53	0.55	76.5	437 (329-649)	46 (35-69)	4.0% (3.0-5.9)	462 (348-685)
Budapest (Hungary)	1	12	0.49	0.51	76.6	746 (562-1109)	50 (37-74)	3.5% (2.6-5.2)	450 (339-669)
Paris (France; greater city)	1	17	0.42	0.48	86.4	1918 (1446-2850)	36 (27-53)	4.9% (3.7-7.3)	378 (285-561)
Athens (Greece; greater city)	1	18	0.29	0.32	87.7	1431 (1074-2141)	42 (32-63)	3.5% (2.6-5.2)	485 (364-7269)
Riga (Latvia)	1	28	0.50	0.50	72.4	227 (170-338)	42 (32-63)	2.9% (2.2-4.3)	432 (325-644)
Tallinn (Estonia)	1	61	0.51	0.51	70.8	108 (81-161)	37 (28-55)	2.8% (2.1-4.2)	355 (267-529)
Vienna (Austria)	1	69	0.47	0.49	61.4	464 (349-690)	34 (26-51)	3.0% (2.3-4.5)	322 (242-479)
London (UK; greater city)	1	72	0.52	0.54	76.6	1712 (1288-2550)	33 (25-49)	3.6% (2.7-5.3)	266 (200-397)
Bucharest (Romania)	1	77	0.40	0.44	78.5	470 (353-703)	38 (29-57)	2.7% (2.1-4.1)	301 (226-451)
Amsterdam (Netherlands)	1	108	0.49	0.51	69.5	187 (141-279)	33 (25-49)	3.0% (2.3-4.5)	255 (192-381)
Sofia (Bulgaria)	1	146	0.48	0.48	73.7	247 (185-371)	35 (26-52)	2.2% (1.6-3.2)	269 (202-403)
Stockholm (Sweden; greater city)	1	150	0.58	0.54	65.5	329 (248-490)	28 (21-42)	2.9% (2.2-4.3)	237 (179-353)
Rome (Italy)	1	155	0.47	0.44	68.5	649 (488-970)	26 (20-39)	2.6% (2.0-3.9)	287 (215-428)
Berlin (Germany)	1	168	0.53	0.54	65.2	763 (573-1139)	28 (21-42)	2.4% (1.8-3.6)	274 (206-409)
Oslo (Norway)	2	239	0.53	0.53	55.3	105 (79-156)	29 (22-43)	2.1% (1.6-3.1)	198 (149-295)
Zurich (Switzerland; greater city)	2	268	0.56	0.55	60.1	107 (81-160)	22 (17-33)	2.4% (1.8-3.6)	205 (155-306)
Vilnius (Lithuania)	2	269	0.55	0.50	52.4	99 (75-148)	26 (19-38)	1.9% (1.4-2.8)	230 (173-344)
Dublin (Ireland; greater city)	2	282	0.62	0.57	58.8	174 (131-259)	26 (19-38)	2.2% (1.7-3.3)	177 (133-262)
Lisbon (Portugal; greater city)	2	301	0.38	0.35	72.1	355 (266-533)	22 (16-33)	1.9% (1.5-2.9)	234 (176-351)
Bratislava (Slovakia)	2	314	0.51	0.51	61.2	68 (51-102)	26 (19-39)	1.8% (1.4-2.7)	200 (150-299)
Luxembourg (Luxembourg)	3	359	0.52	0.49	50.8	14 (11-21)	21 (16-31)	2.1% (1.6-3.2)	180 (135-269)
Zagreb (Croatia)	3	366	0.60	0.53	52.7	143 (107-214)	23 (18-35)	1.7% (1.3-2.6)	195 (146-292)
Warsaw (Poland)	3	495	0.49	0.47	62.6	271 (203-406)	18 (14-27)	1.5% (1.2-2.3)	187 (140-281)
Valletta (Malta)	3	518	0.24	0.25	75.0	24 (18-37)	19 (14-28)	1.6% (1.2-2.4)	162 (121-244)
Helsinki (Finland; greater city)	4	521	0.52	0.47	55.3	128 (96-191)	17 (13-26)	1.7% (1.3-2.6)	153 (115-228)
Madrid (Spain; greater city)	4	538	0.32	0.32	66.6	620 (465-932)	15 (12-23)	1.7% (1.3-2.5)	156 (117-235)
Ljubljana (Slovenia)	4	561	0.58	0.51	49.0	34 (26-51)	15 (11-23)	1.6% (1.2-2.4)	148 (111-221)
Prague (Czech Republic)	4	562	0.55	0.51	44.1	175 (132-262)	17 (13-26)	1.4% (1.1-2.2)	147 (110-219)
Reykjavik (Iceland)	4	616	0.37	0.38	64.9	20 (15-29)	15 (11-23)	1.6% (1.2-2.4)	120 (90-181)
Lefkosia (Cyprus)	5	835	0.23	0.23	68.2	11 (8-17)	8 (6-12)	0.7% (0.5-1.0)	52 (39-79)

NDVI-normalised difference vegetation index.

Table 2: Preventable mortality burden due to the increase in normalised difference vegetation index (NDVI) in the 31 European capitals, from highest (top) to lowest (bottom) burden

A Lancet Countdown 2021-es jelentése az egészségről és a klímaváltozásról: vörös kód az egészséges jövőért

- 2.3.3. indikátor: **városi zöldfelületek** - fő megállapítás:
  - globálisan: 2020-ban a városközpontok 27%-a közepesen vagy annál zöldebbnek minősült (a 2010-es állapothoz képest 14%-os növekedés);
  - az ilyen besorolású városok százalékos aránya 17% és 39% között változott (az alacsony gazdasági fejlettségű (human development index) országcsoportok vs. a nagyon magas HDI-vel rendelkező országcsoport).
- Ez a mutató a műholdalapú normalizált vegetációs index (NDVI) segítségével becsüli a városközpontok zöld növényzetének mértékét, a magasabb értékek magasabb zöld borítottsági szintet jeleznek.
- A 2021. évi jelentés 170 ország 1029 városközpont adatait tartalmazza.

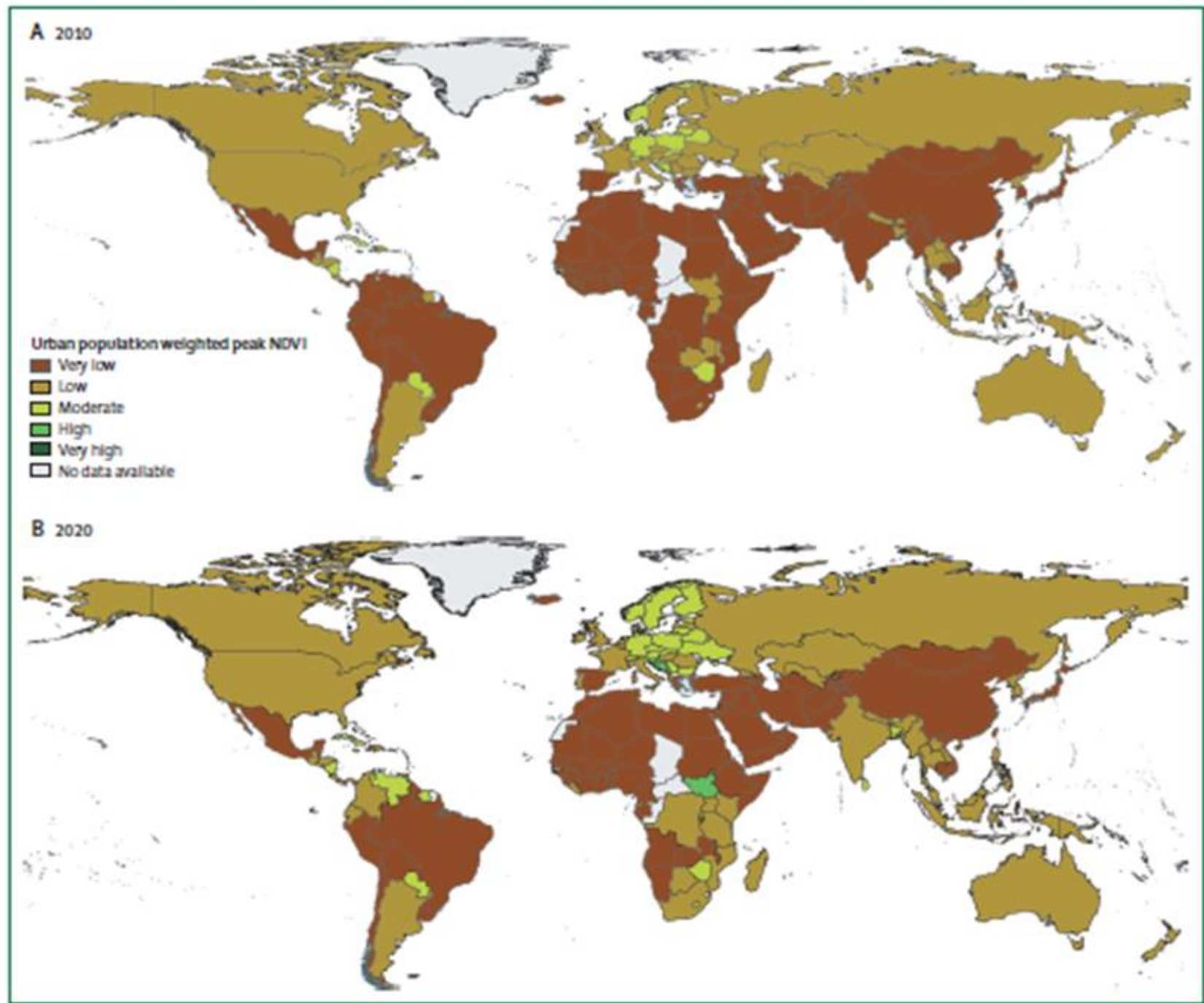

A városi népességgel súlyozott
átlagos NDVI-csúcsértékek
országokként vagy
területenként

A városi népességgel súlyozott
átlagos csúcs NDVI 2010-re (A) és
2020-ra (B).

Az adatokban az >500 000 lakosú
városi központok szerepeltek.
Az olyan országok esetében, ahol
nincs 500 000 lakosú városközpont,
a legnépesebb városközpontot
használták az elemzésben.

NDVI=normalizált vegetációs
indexkülönbség.

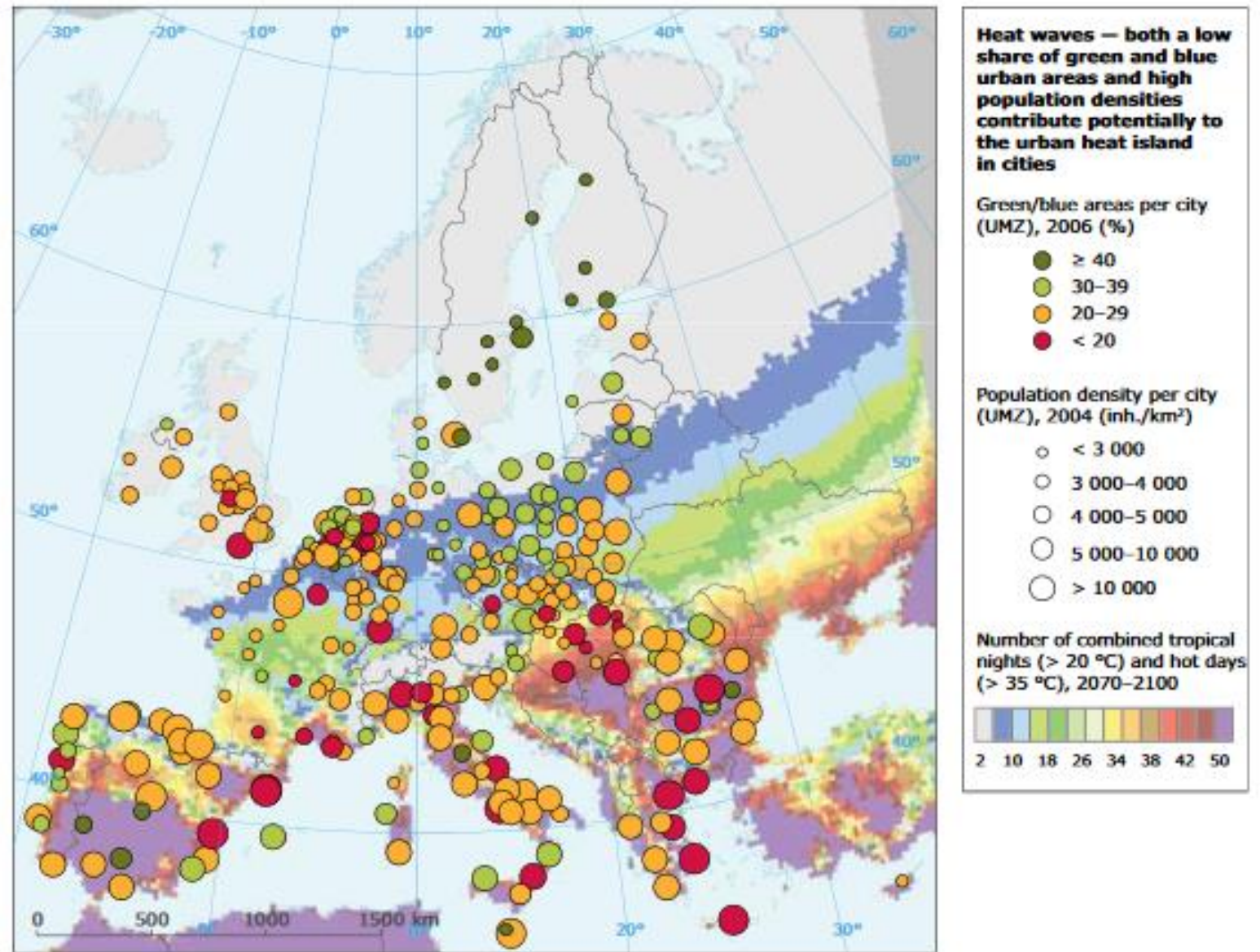
Európai vonatkozás

A városi zöld felületek nagysága csökkenti a városi hősziget hatást, következésképpen a hőhullámok okozta többlethalálozást
forrás:

<https://www.eea.europa.eu/publications/urban-adaptation-to-climate-change>

Zöld és kék felületek szerepe a városi hősziget hatás mérséklésében

Látható, hogy a zöld/kék felületek aránya és a népsűrűség fordítottan arányos a trópusi éjszakák (>20°C) és a Forró napok (>35°C) számával

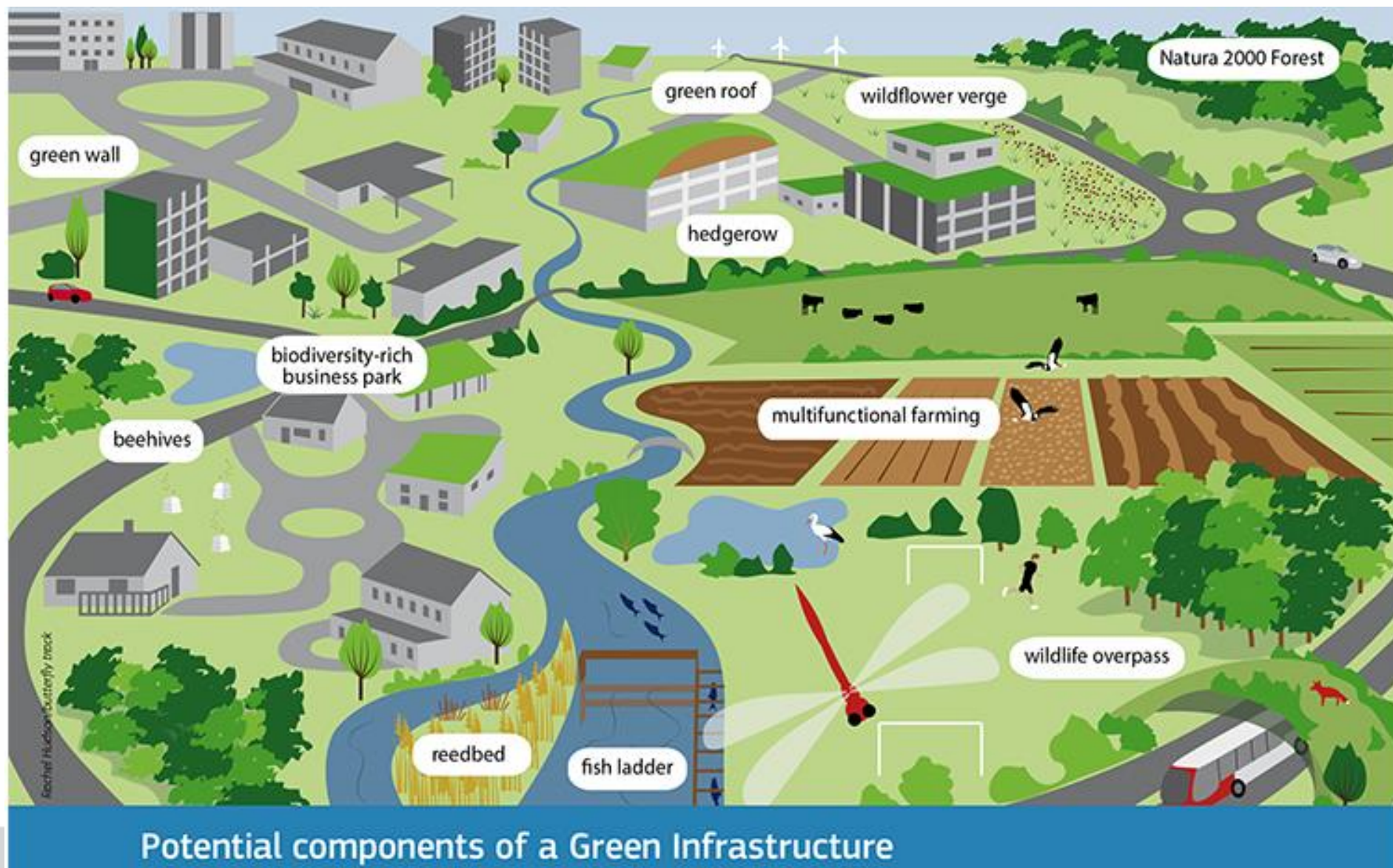

Note: The background map presents the projection for the period 2071–2100. Values for the earlier periods are presented in Map 2.4.

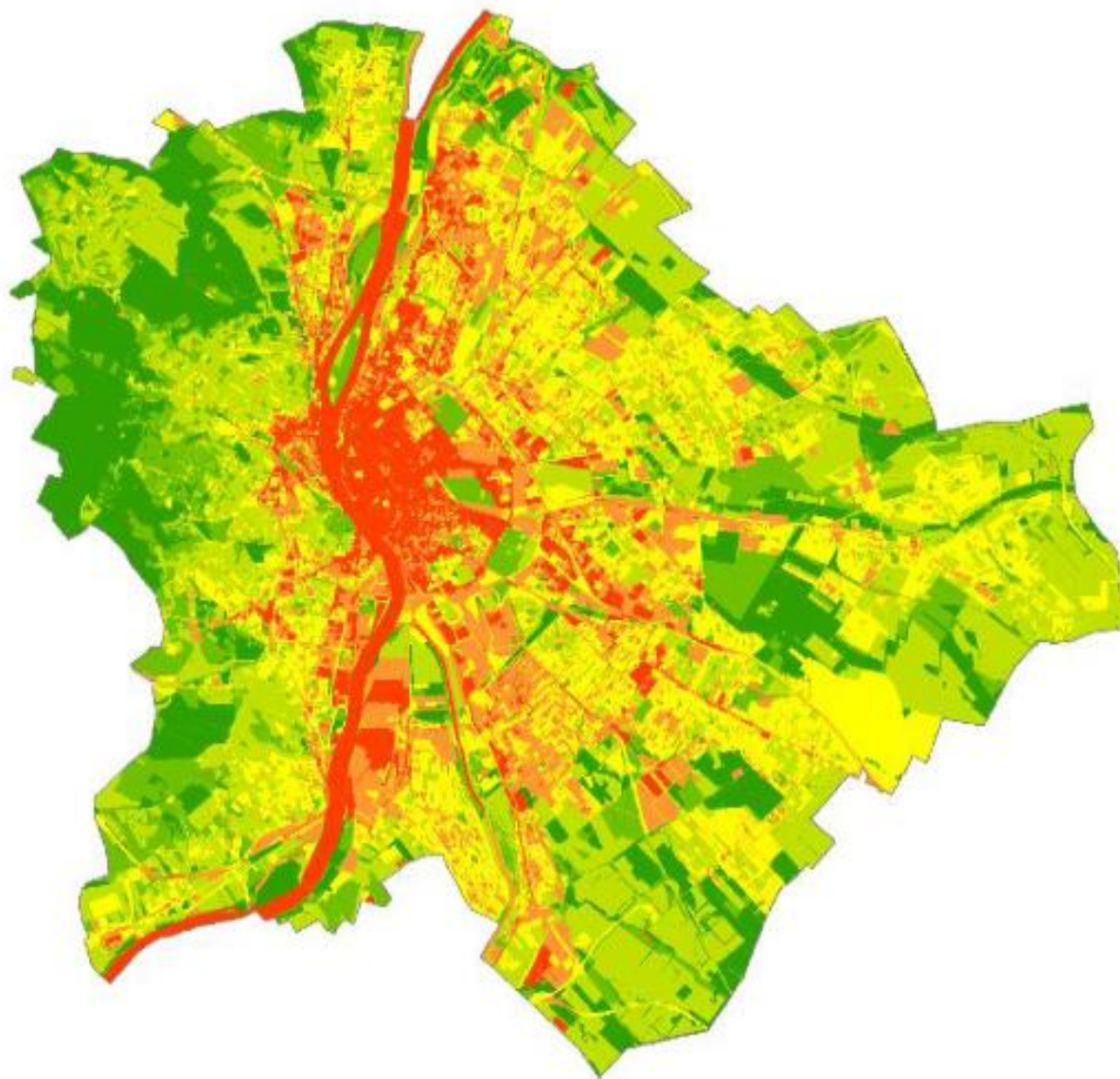
City data for Bulgaria and Ireland are from 2001; the concept of city is defined uniquely by the urban land-use areas within its administrative boundary.

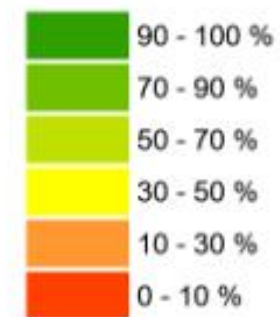
Zöld infrastruktúrák kialakítási lehetőségei

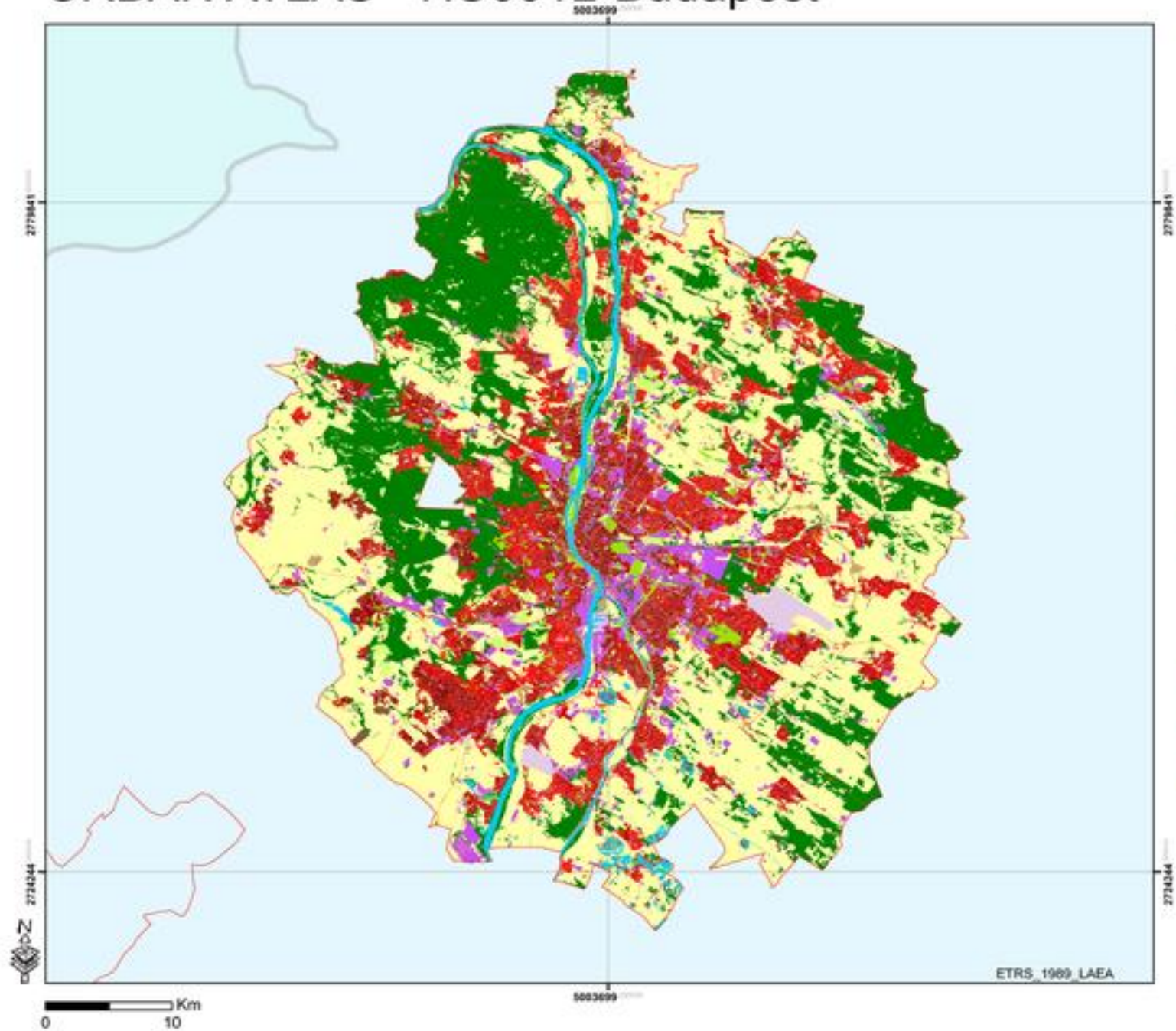
Budapest zöldfelületek intenzitása

2. ábra: Budapest zöldfelületi intenzitása, 2015. (Adatforrás: Greenscope Kft.)

URBAN ATLAS - HU001L-Budapest

Legend

11100: Continuous Urban fabric (S.L. > 80%)
11210: Discontinuous Dense Urban Fabric (S.L.: 50% - 80%)
11220: Discontinuous Medium Density Urban Fabric (S.L.: 30% - 50%)
11230: Discontinuous Low Density Urban Fabric (S.L.: 10% - 30%)
11240: Discontinuous very low density urban fabric (S.L. < 10%)
11300: Isolated Structures
12100: Industrial, commercial, public, military and private units
12210: Fast transit roads and associated land
12220: Other roads and associated land
12230: Railways and associated land
12300: Port areas
12400: Airports
13100: Mineral extraction and dump sites
13300: Construction sites
13400: Land without current use
14100: Green urban areas
14200: Sports and leisure facilities
20000: Agricultural, semi-natural and wetland areas
30000: Forest
50000: Water

févr 15, 2010

Hogyan lehetne javítani a helyzeten?

- Növelni kell az egy főre jutó zöld felületek arányát. A fejlesztésnél figyelembe kell venni a zöldfelületek, védősávok légszennyezés csökkentő és zajvédelmi szerepére.
- Növelni kell a lakásoktól 300 m-en belül elérhető zöld és kék felületek arányát. A fejlesztésnek figyelembe kell venni a kerületek öregedési indexét és a zöld területek látogatásával, fizikai aktivitással csökkenthető megbetegedések arányát.
- A zöld felületek, parkok fásításánál egyéb szempontok mellett figyelembe kell venni a fák allergenitását, lehetőleg alacsony allergenitású növények telepítésével.
- A zöld területek, felületek kialakításánál törekedni kell a városi hősziget hatás csökkentésére.

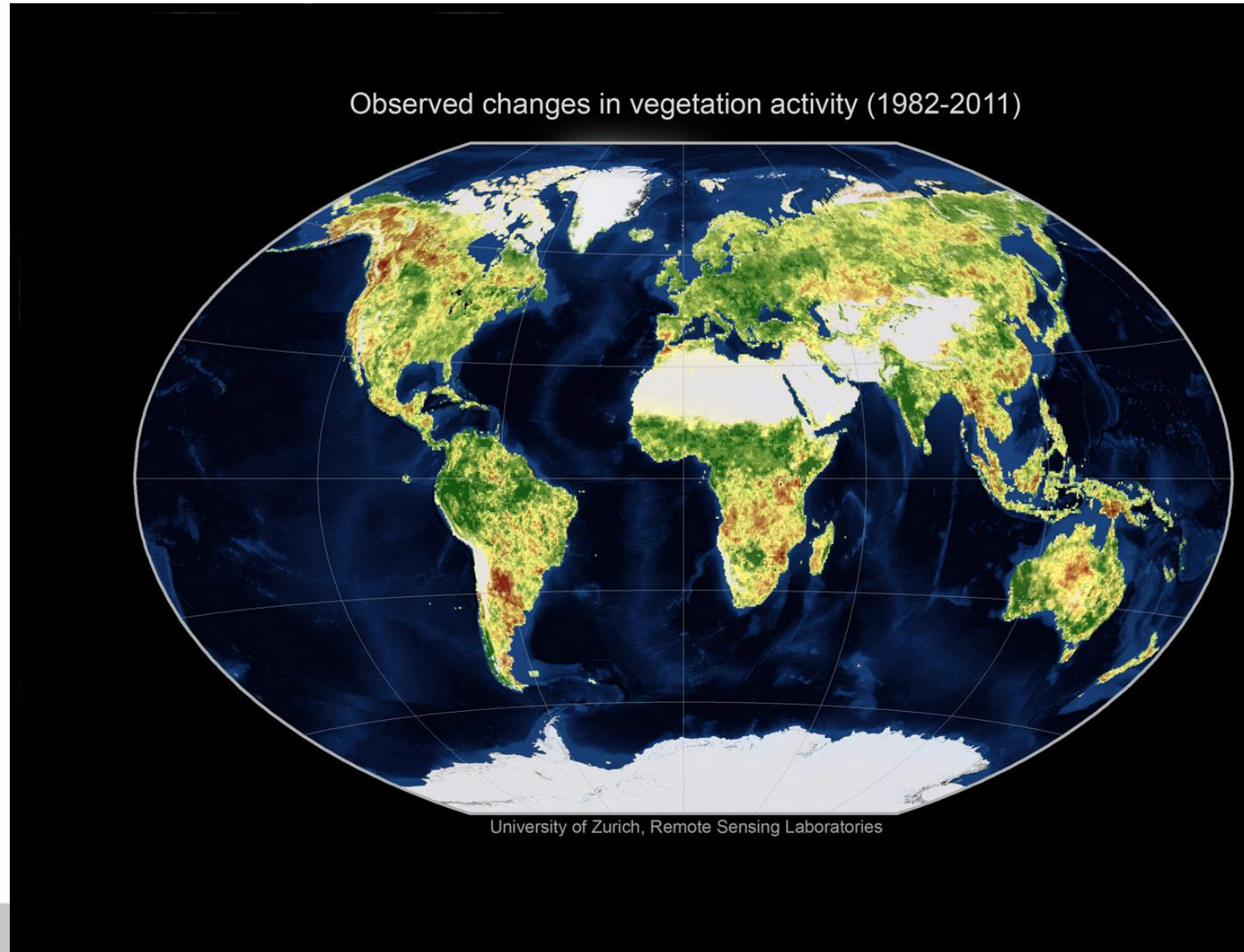

Hogyan változott a Föld vegetációja? 1982-2011

Zöld: aktivitás növekedés
Barna: aktivitás csökkenés

**A look at the world now explains
90 percent of changes in
vegetation**
Posted by
[Editors of EarthSky](#)

April 16, 2013

A klímaváltozás hatása a vegetáció alakulására Európában

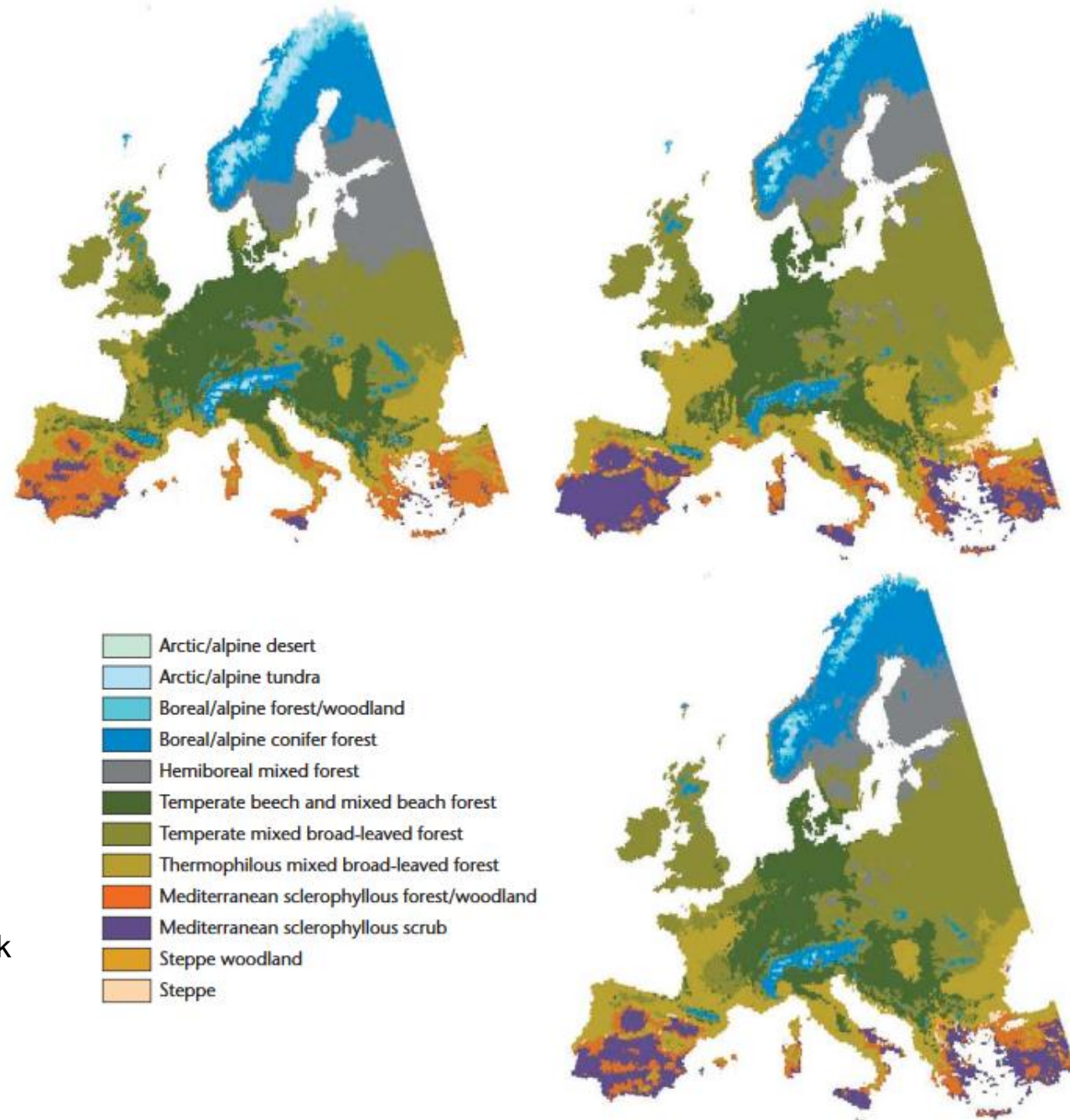
Modellezett jelenlegi (bal oldal 1691-1990) és jövőbeni (jobb 2071-2100) potenciális természetes vegetáció Európában a BAMBU (IPCC A2) emissziós szcenario szerint,

2 klímamodellben (HadCM3, PCM).

Jobb felső térkép : HADCM3 klíma modell

Jobb alsó térkép: : PCM climate modell

Közreadva: a szerzők engedélyével Hickler T, Vohland K, Costa Let al.(2009) Vegetation on the move—where do conservation strategies have to be re-defined.In: Settele J, Penev L, Georgiev T, Grabaum R, Grobelnik V, Hammen V, Klotz S, and Ku`hn I (eds) Atlas of Biodiversity Risks—from Europe to the globe, from stories to maps. Sofia & Moscow: Pensoft.

A klímaváltozás hatása a vegetáció alakulására - Magyarországon

- A klímaváltozás hatásairól egyelőre nehéz bármi biztosat mondani, a kutatók a várható változásokat próbálják előre vetíteni.
- Magyarországon nem egyértelműek a klímaváltozás hatásai. A legvalószínűbb, hogy a jövőben a mostaninál is jelentősebb melegedés és szárazodás várható.
- Csapadék:
  - A téli csapadék mennyisége várhatóan növekszik, ezzel szemben a növények számára leginkább hasznosítható nyári csapadék csökkenni fog.
  - Hosszabb és gyakoribb aszályokra kell felkészülni, de emellett várhatóan a csapadék nagyobb része zivatarok formájában fog lehullani, ami szintén kevésbé hasznosítható a növények számára.
- A jövőben az erdőzónák várhatóan fokozatosan eltolódnak.

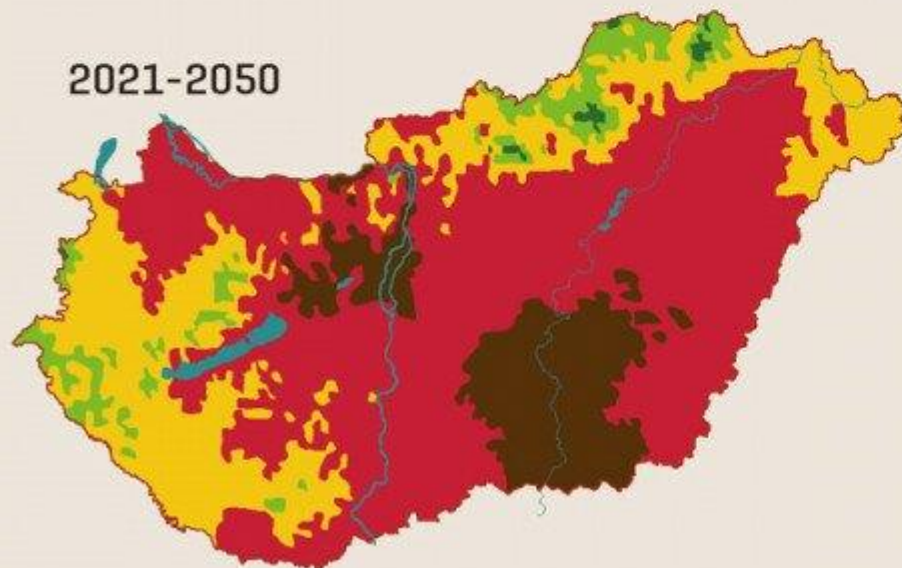
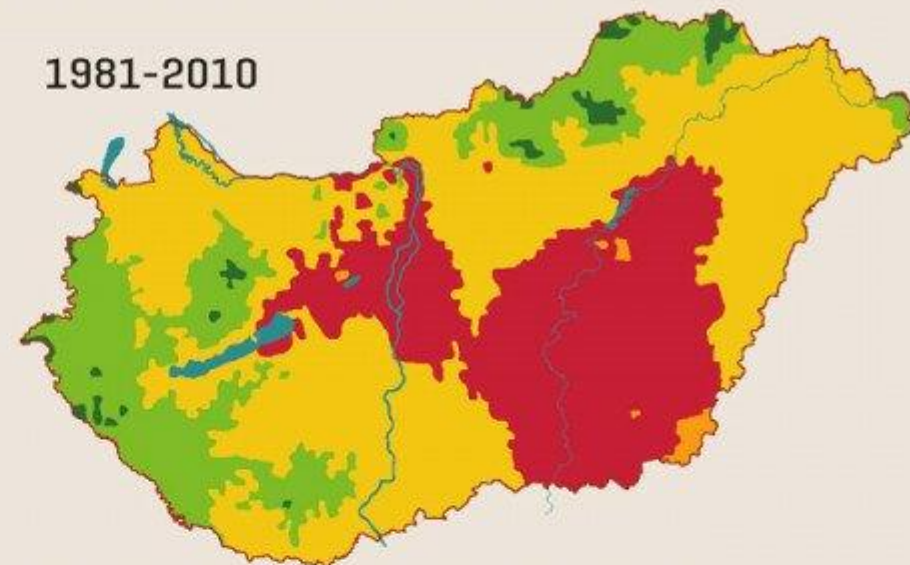
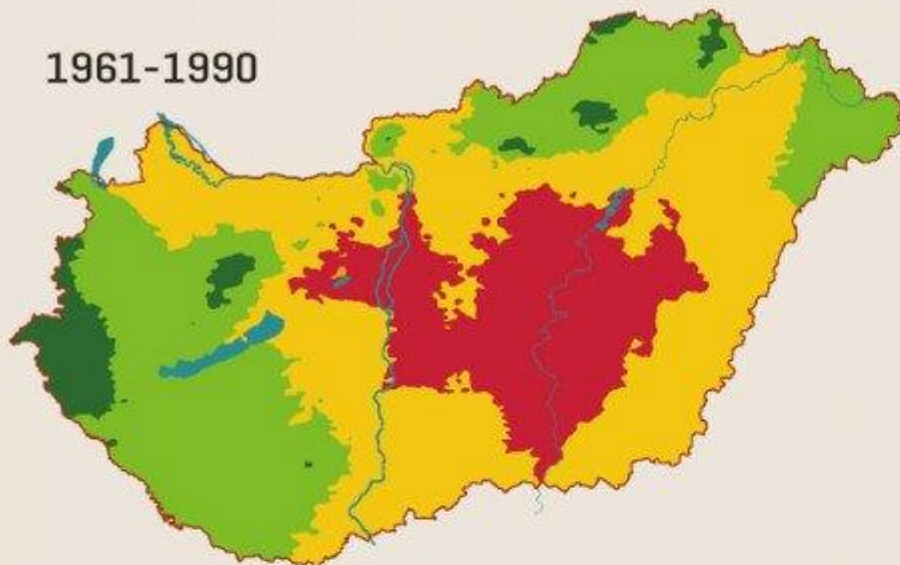

A **bükkösök** zónája, amely a legcsapadékosabb hegy- és dombvidékeket foglalja magában, egyre inkább átmegy a **gyertyános-tölgyesek** zónájába,

a gyertyános-tölgyeseké inkább a **cseres-tölgyesébe**,

a zárt erdők zónája pedig egyre inkább az **erdőssztyepp** felé fog eltolódni, vagyis zárt tölgyesek helyett egyre inkább fellazuló élőhelyek, cserjések és gyepek mozaikja fog megjelenni.

AZ ERDÉSZETI KLÍMAOSZTÁLYOK TERÜLETÉNEK ELTOLÓDÁSA

Az erdészeti gyakorlatban klímajelző fafajokkal, illetve faállomány-típusokkal jellemzik és határolják el az egyes klímaosztályokat. (Jelenleg az erdőssztyepp a legszárazabb erdészeti klímaosztály hazánkban.) Forrás: dr. Fűhrer Ernő és dr. Gálos Borbála

- Bükkös
- Gyertyános-tölgyes
- Kocsánytalan tölgyes, ill. Cseres
- Erdőssztyepp
- Sztyepp

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

